

تحلیل و ارزیابی
سیاست جنایی ایران در حوزه
ضبط و مصادره اموال

مؤلفان:

اسمه عامری

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

ولادت صادقی

رئیس شعبه ۱۰۱ کیفری دو - شهرستان داراب

مهران صادقی

عضو کانون وکلای دادگستری - دانشجوی دو - تدری حقوق کیفری

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: عامری سیاهویی، فاطمه
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل و ارزیابی سیاست جنایی ایران در حوزه ضبط و مصادره اموال / مؤلفان فاطمه عامری / صادق صادقی / مهران صادقی.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۳۹۴.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۴۴۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: مصادره اموال -- ایران
موضوع	: اجرای عدالت کیفری -- ایران
موضوع	: جرایم اقتصادی -- ایران
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
شناسه افزوده	: صادق، صادق،
شناسه افزوده	: صادق، مهران،
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ت ۹ ع ۲ / ۰۰۶ KMH۴
رده یابی	: ۳۴۵/۵۵۰۰۷۷۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۳۳۹۲

هرگونه تکثیر کتب مست از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است. موارد خلاف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

تحلیل و ارزیابی سیاست جنایی ایران در حوزه ضبط و مصادره اموال

مؤلفان: صادق صادقی، فاطمه عامری، مهران صادقی

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۵ | تعداد: ۵۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و مندرج در «جد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان وحید نظری و فروردین پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۹۱۰۳۸۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۴۴۴-۵

ISBN: 978-600-193-444-5

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تمزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۶

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منبری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸

فصلنامه «حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	بخش اول: ضبط و مصادره اموال
۱۱.....	فصل اول: ضبط و مصادره، مفاهیم و مبانی
۱۱.....	گفتار اول: معنای لغوی و اصطلاحی ضبط و مصادره
۱۳.....	الف) مفهوم ضبط و مصادره در حقوق جزایی ایران
۱۳.....	ب) ضبط و مصادره اموال معین
۲۰.....	گفتار دوم: ضبط و مصادره به عنوان جریمه و تفاوت آن با مصادره
۲۲.....	الف) ضمانت اجرای دوم نمودن یا خارج کردن از دسترس
۲۶.....	ب) تفاوت ضبط و مصادره
۲۸.....	فصل دوم: ضبط و مصادره، ضرورت‌ها، گونه‌ها و اهداف
۲۸.....	گفتار اول: انواع ضبط و مصادره
	سوم گفتار دوم: تاریخچه قانونگذاری، احکام ضبط و مصادره اموال در
۳۳.....	حقوق ایران با نگاهی بر قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۳۶.....	گفتار سوم: اهداف ضبط و مصادره اموال
۴۱.....	بخش دوم: ارزیابی گفتمان سیاست جنایی ایران در قبال مصادره اموال
۴۳.....	فصل اول: سیاست جنایی تقنینی
۴۳.....	گفتار اول: سیاست جنایی تقنینی در سطح محاکم عمومی
۴۸.....	گفتار دوم: سیاست جنایی تقنینی در سطح محاکم اختصاصی
۶۰.....	فصل دوم: سیاست جنایی قضایی و اجرایی مصادره اموال
۶۰.....	گفتار اول: سیاست جنایی قضایی و اجرایی در سطح محاکم عمومی
۶۲.....	گفتار دوم: سیاست جنایی قضایی و اجرایی در سطح محاکم اختصاصی
۸۵.....	بخش سوم: گفتمان سیاسی ایران در قبال ضبط اموال
۸۷.....	فصل اول: سیاست جنایی تقنینی

- ۸۷..... گفتار اول: سیاست جنایی تقنینی در سطح محاکم عمومی
- ۱۰۰ گفتار دوم: سیاست جنایی تقنینی در سطح محاکم اختصاصی
- ۱۱۳ فصل دوم: سیاست جنایی قضایی و اجرایی ضابط اموال
- ۱۱۳ گفتار اول: سیاست جنایی قضایی و اجرایی در سطح محاکم عمومی
- ۱۱۵ گفتار دوم: سیاست جنایی قضایی و اجرایی در سطح محاکم اختصاصی

۱۲۱ منابع

www.ketab.ir

مقدمه

در تحلیل مالکیت گفته شده است که مالکیت کاملترین حقی است که انسان می‌تواند برای مالی داشته باشد. مالک می‌تواند با هر شیوه که مایل باشد و یا هر انگیزه‌ای که دارد از عین مال خود بهره‌مند گردد و یا آن را بی‌استفاده قرار دهد (ماده ۳۰ قانون مدنی) اما مالکیت به لحاظ تکامل پیشرفت کارکرد ای در دست نهادهای عمومی دچار محدودیت‌های عدیده‌ای شده است بنابراین دیگر نمی‌تواند حق مالکیت را به صورت مطلق برای اشخاص پذیرفت. از لحاظ تاریخی اولین بار واژه سلب مالکیت در اصل پانزدهم متمم قانون اساسی شرطیت شده بود. در این اصل چنین مقرر شده بود که هیچ ملکی را از تصرف صاحب آن نمی‌توان بیرون کرد مگر با مجوز شرعی و آن نیز پس از تعیین و تأیید دولت مداخله نم‌چنان در قانون مدنی آمده: هیچ مالی را نمی‌توان از تصرف صاحب آن بیرون آورد مگر به حکم قانون. شایان ذکر است در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۵۸ هیچ‌گونه اشاره‌ای به سلب مالکیت نگردیده است. از این جهت یکی از مقوله‌هایی که در قانون پیش‌بینی شده است و مالکیت افراد را مورد تعرض قرار داده است واژه ضبط و مصادره اموال می‌باشد که حقوقدانان تعاریف متعددی از این مقوله ارائه نموده‌اند و اختلاف نظر بسیاری وجود دارد، اما می‌توان این اصطلاح را به معنای گرفتن، نگهداشتن و بازداشت تعبیر شده که از نظر اصطلاح حقوقی، ضبط عبارت است توقیف مال موجود کشف شده حاصل از جرم کسی به طور موقت و بدون حق برداشت که می‌تواند موقت یا دائم باشد که در ضبط موقت امید بازگشت وجود دارد لکن ضبط دائم همراه است با سلب مالکیت از مالک. اما مصادره اموال بمعنای مال کسی را به زور گرفتن یا به جریمه یا تاوان دادن اشخاص می‌باشد و از نظر اصطلاح حقوقی عبارت است از تصرف و اخذ مال کسی به طور دائم و حق برداشت آن به نفع مالک اصلی یا به نفع بیت المال یا

دولت که مصادره به صورت عام و خاص می باشد. در خصوص سابقه ضبط و مصادره اموال باید بیان داشت این دو مقوله بنیان تاریخی و دیرینه در حقوق و تکامل بشری از ابتدا شکل گیری فرهنگ و تمدن تا کنون داشته اند و در فرهنگ های حقوقی کشورها به اشکال مختلف آمده است لکن مشاهده می شود در تمدن ایران نیز چه پیش از اسلام و چه پس از اسلام و چه پس از گرویدن ایرانیان به دین مبین اسلام از این عموم مستثنی نبوده است. سابقه مصادره اموال در اسلام را از جنبه حقوقی و فقهی نیز می توان پی گرفت و از فدک از سوی ابوبکر نمونه ای از آن جمله است و در عصر حاضر پس از وقوع انقلاب اسلامی فرمان حکومتی امام خمینی (ره) در رابطه با مصادره اموال خاندان پهلوی صدور فرمان ۸ ماده ای را می توان نام برد. پراکندگی این مقوله در اسناد و قوانین - را می توان در اکثر قوانین منجمله اصل ۱۴۹ قانون اساسی، قوانین مواد معدنی، قانون مجازات اسلامی دید. باید اذعان داشت هدف قانون گذار در قانون مجازات کیفری مصادره اموال با دو سیاست جنائی و سیاست کیفری همراه بود که سیاست کیفری قانون گذار آن مجازاتی است که در متن ماده بیان کرده است اما سیاست جنائی قانون گذار نگاه دوگانه به مجازات و پیشگیری از جرم است. یکی مثال به نوعی و شاید قانونگذار با ضبط و مصادره خودروی حمل مشروبات الکلی در تبصره ۱ ماده ۷۰۳ قانون مجازات اسلامی به نوعی خواسته پیشگیری از حالت خرابی و تکرار جرم را توسط شخص حامل داشته باشد. اما اهداف زیادی در کتاب حاضر ما را بر آن داشت تا این موارد را بررسی نمائیم که تأثیر این قوانین را بر معاملات اجتماعی و اقتصادی کشور و همچنین پاسخ به این پرسشها که آیا ضبط مصادره اموال به یک معناست؟ جایگاه ضبط مصادره اموال در چه جرائم است و آیا ضبط و مصادره جزء مجازات های اصلی است و یا تکمیلی. آیا تخفیف و یا تعلیق در آن جایگاهی دارد و یا خیر و سوالات بیشتر که ما در کتاب حاضر در پی پاسخ به آنها هستیم.